Ч. 84 (13.629). Львів, субота 31. березня 1934. [illegible] opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“ Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Проти негідних засобів боротьби.

Лист посла д-ра Дмитра Левицького до Редакції „Діла“.

Від голови УНДО посла д-ра Дмитра Левицького дістаємо такого листа:

Прохаю не відмовити помістити у Вашому щоденнику такого мого виїяснення:

У „Розбудові Нації“ ч. 1—2 за 1934 р. подано на 53. стор. між іншим нотатку, в якій кажеться, що голова УНДО д-р Д. Левицький — в останніх часах розповсюднює вістку, що голова ОУН є... польський провокатор, бо Роман Смаль-Стоцький (знаний польський льояліст) бачив „на власні очі“ у свого хлібодавця Сухенека... копію листа Сухенека до голови ОУН. (Деякі особи нам передали, що з розмови з Д. Левицьким виходило, неначе це він сам, д-р Лев., бачив ту копію, і при тому, вже від себе, додавали, що не лише Сухенек, але взагалі кожний дурак може собі зладити, кілько лише душа забажає, копій, а що й більше й оригіналів своїх листів, навіть до манджурського цісаря)“.

Ось цим заявляю, що ані я сам ніколи не бачив копії листа Сухенека до голови ОУН, ані ніколи мені про це не говорив п. Роман Смаль-Стоцький, ані я нікому не говорив про таку копію. Є це чергова видумка злобних людей на членів нашої партії, щоби сіяти хаос і зневіру серед нашого громадянства. З обуренням пятную ці негідні й шкідливі засоби боротьби, яких від деякого часу вживає „Розбудова Нації“, а які в першій мірі дискредитують цей політичний напрям, який заступає „Розбудова Нації“.

З пошаною
Д-р Дмитро Левицький.

Погіршання чесько-польських відносин.

Прага, 27. III. 1934.

Ціла чехословацька преса з великим огірченням подає, що польський уряд виділив із Польщі 18 чехословацьких громадян, які жили досі в Польщі та мали там уже довший час свої заняття. Трьох із них уже мусіло на протязі 24 годин покинути Польщу. Інтервенція чехословацького посольства у Варшаві в польського уряду в цій справі не дала ніяких успіхів. Чехословацький посол у Варшаві д-р Ґірза виїхав до Праги, щоби подати свому урядові звіт про напружені відносини між Польщею та Чехословаччиною та щоби одержати дальші інструкції. Не менш огірчено пише чехословацька преса і про те, що польське міністерство внутрішніх справ заборонило поштову висилку до Польщі трьом передовим чеським щоденникам, а саме „Чеському Слову“, органові партії чехословацьких народніх соціялістів (партія мін. Бенеша!), „Народнім Лістам“, органові народніх демократів та „Моравсько-шлеському Денникові“.

М-н.

Ознаки занепаду Ліґи Націй.

НЮ ЙОРК, 25. лютого. (Вл. кор.) „Юнайтед Прес“ повідомляє з Женеви, що секретарські робітники в бюрах Ліґи Націй дуже занепокоєні долею цеї установи. Дотепер вони наче сиділи на вершку світа і їх не обходила ні знижка валюти, ні „золота“ політика. Вони все діставали свої платні золотими франками. Є це в більшій частині дівчата-стенографістки або секретарі начальників ріжних відділів, походження французького або британського. Але найвищі міжнародні [illegible] залежности від самого існування Ліґи і ці працівники поважно бояться за свою будуччину. Вони не мають іншого постійного заняття і починають серіозно говорити про розвязання Ліґи Націй. Вони міркують, що коли Америка, Японія, Росія та Німеччина не належать до Ліґи, а Італія ставиться до неї критично, то хто властиво буде Ліґу підтримувати? Вищі урядовці Ліґи не бояться так дуже за свої позиції, бо це фахові дипльомати і тому дивляться більше рожево на долю Ліґи. Вона вірить, що все якось буря перейде і установа вдержиться.

Варшава і Прага.

(Кореспонденція з Праги.)

Прага, 27. III. 1934.

Надії чехословацької преси на те, що погіршення чесько-польських відносин, яке в таких формах проявилося на протязі останніх двох тижнів, є лише переходове та мусить скоро проминути, не справджуються. Слідкуючи уважливо за розвитком подій і прислухуючись до голосів чехословацької та польської преси можна сміло сказати, що конфлікт з дня на день загострюється. Не помагає нічогісько, що чехословацька преса старається всіми силами в оцінці цього конфлікту бути дуже здержливою та й те, що сотний раз, коли вона пише про нього, особливо підкреслює своє переконання, що загал польського громадянства не є неприхильно настроєний до чехословацького народу, ба навіть навпаки, що він бажає собі жити з ним у добросусідських відносинах.

Булоб дуже цікаво переповісти бодай в короткому справозданні все те, що чехословацька преса на протязі останніх двох тижнів писала з приводу погіршення чесько-польських відносин. Є там дуже багато таких думок, які це погіршення ставлять у ширшу — так сказатиб — загальнополітичну площину, думки, з яких при нинішній політичній ситуації в Европі можна робити далекосяглі висновки. Та на жаль вузькі рямки нашого допису не дають нам можливости цього зробити й тому ми нині обмежимося лиш до одного такого, на нашу думку, найбільш замітного голосу. Є це стаття відомого чеського публіциста д-ра Борського п. н. „Варшава і Прага“, поміщена в празькому денникові „Народні Політіка“ з неділі 25. п. м.

Борський шукає причини погіршення дотеперішніх добросусідських чесько-польських відносин у теперішній загальній ситуації світової політики і звязує їх з тими можливостями, що їх може зі собою принести евентуальний воєнний конфлікт на Далекому Сході. Провідна думка міркувань Борського така: Від політики Японії на Далекому Сході залежить теж можливість війни в Европі. Евентуальний оружний конфлікт між Японією і СРСР торкається теж безпосередньо й Европи і тому то закордонна політика Европи вже цілий рік так уважливо слідкує за розвитком подій на землях, які тому, що такі далекі від Европи, нібито її не торкаються. До війни між Японією і СРСР може дійти легко і то кожної хвилини. Ані можливість переговорів між Японією й Америкою, ані широко розголошений виїзд головнокомандуючого совітськими військами на Далекому Сході ген. Бліхера на лікування на Кавказ не є зовсім ніяким доказом, що совітсько-японське напруження злагіднюється. І одно і друге може бути лише маневром, що має закрити дійсні наміри.

Найбільший інтерес у совітсько-японському конфлікті мають безперечно европейські сусіди СРСР. Вони навіть ждуть на совітсько-японську війну, рахуються з її можливістю і в аспекті цеї можливости ведуть теж свою теперішню закордонну політику. Так можна пояснити собі і цей факт, що два найбільші інтересенти в цій справі Польща і Німеччина в першу чергу провели в останньому часі далекойдучі зміни у своїй закордонній політиці. Недаром впливовий німецький публіцист Зібург, який недавно побував у Польщі, написав, що польсько-совітське зближення є лиш переходовим політичним чинником.

Евентуальна війна на Далекому Сході мусілаб — на думку Борського — силою факту винести на порядок дня теж питання совітсько-польських границь, а „у розвязці цього питання Польща безперечно виявить той самий „розмах“, який вона вже виявила 1920 р. походом Пілсудського на Київ“. Якже це може статися? Борський гадає, що японсько-совітська війна, чи пак евентуальні неуспіхи совітських військ, булиб сигналом для ворогів СРСР до виступу проти нього. Найперше було би це таким сиґналом для Німеччини і Польщі, які в своїх ве-

ликодержавних інтересах використалиб цю нагоду на те, щоб ослабити совітський кольос, все одно яким шляхом це ослаблення пішло би, чи безпосереднім збільшенням своїх державних територій, чи відірванням України від Радянського Союзу. Інша теж річ, чи між обома цими державами не прийшлоб опісля до боротьби за розділ тих здобутків та, як після першої балканської війни, прийшло незабаром до другої.

І далі Борський пише: „Польща має і тепер великі пляни, так як їх мала в 1920 р. Тоді Польща пішла на Київ — і тоді воно було зрозуміле. Правда, Польщу скоро відкинуто аж під Варшаву, але вона тут вкінці побідила і подиктувала Москві мир, але на Київ вона вже більше не пішла і не бажала вже собі більше створення самостійної України. Цього тодішнього поступку Польщі ми ще й нині не розуміємо. Прага не є великодумною, але зате вона витрівала, а Варшава великодумна та зате примхувата і невитрівала так, як була і 1920 р. На таку політику ЧСР піти не може, а в цьому лежить теж головний корінь цілого непорозуміння між Польщею і нами".

Свої міркування кінчить чеський публіцист завваженням, що якщо Польща думає, що між нею і СРСР може повторитися те, що було між Прусією й Австрією 1866 р. в боротьбі за примат, то нехай Польща не забуває, що це хоч і велика й отже приманчива думка, то водночас і дуже відважна і ЧСР не може бути в цьому причасна. Може бути, що воно булоб інакше, якби „Польща була 1920 р. виявила більше витривалости і після побіди під Варшавою перевела в діло свій колишній плян". **М—я.**

Корисна чи шкідлива реформа суспільних обезпечень?

Полеміка на тему доцільности реформи. — Дещо про національну нетерпимість.

В польській пресі находимо тепер велику скількість статтей, в яких розглядається справу реформи обезпечень на основі т. зв. „сцаленьов-ого" закону. Особливо багато ферменту викликує примус обезпечування домашньої служби, бо це обезпечення, як виказує практика, загрожує долі прислуг. Багато родин з середньою доходовістю захоче з уваги на додаткові кошти радше обходитись без прислуги, а це грозить зростом безробіття серед цієї категорії робітниць і робітників.

Замітне те, що навіть у проурядовій пресі появляються статті, яких автори негативно ставляться до нової розбудови суспільних обезпечень. Ось на днях у варшавському центральному органі ББ. „Ґазеті Польскій" доказував один автор, що видатки, звязані з суспільними обезпеченнями, переростають платничу спроможність працьовників і хлібодавців, що „переріст суспільних обезпечень" забирає надто велику пайку з загального суспільного доходу. В два дні пізніше (28. березня ц. р.) забирає в тій самій газеті голос інший автор — д-р Е. Вецький — який намагається доказати, що справедливою є думка загалу: з обезпеченням не все в порядку. І він пише дослівно: „Не в порядку є **кольосальне збюрократизування** суспільних обезпечень, звязана з тим розбудова адміністрації і творення щораз то нових урядничих фалянг. Адміністрація примусових обезпечень коштує часто **понад половину впливів**, треба тільки приглянутись якслід буджетові і витягнути не тільки з позицій адміністрації, але і з інших буджетових позицій суми, що йдуть на оплату адміністрації. Вистарчить згадати, що істнує напр. Суспільна Обезпечальня, яка рахує свої впливи на мало що вище 20-ти тисяч зол., а має при тому 60 урядовців, себто **з бідою дохід покриває платні урядовців, а на чинитьби залишаються щонайвище сотики!**" (підкреслення наше). „Цей яскравий примір є може вимком — каже дальше автор — але прегарно ілюструє цілу проблему".

І дальше читаємо: „Коли тепер до обезпечень притягнено нові групи працьовників (ось як домашню прислугу), то й про те говорить загал, що цього треба було для втримання чи навіть розбудови адміністрації. Автор вважає, **що переріст адміністрації є найбільшою болячкою** суспільних обезпечень, яку треба чим скорше усунути, щоби не наражувати на провал цілої проблеми суспільного обезпечення.

Так пише преса з табору, який є при владі. Щоправда з застереженнями, що стаття йде як дискусійна.

Опозиційна преса пише ще різкіше, підкреслюючи, що те, що повинно бути для працюючого світа благословенством (тобто суспільні обезпечення), стає для нього проклятям, спричинником нового безробіття, нових мало доцільних видатків, тощо. Згаданий нами на днях редактор „Хвілі" Вайншток зясував між іншим парадоксальну ситуацію, яка витворилась тепер: вперше працьовники і хлібодавці обєднались у ворожому наставленні до суспільних обезпечень, зреформованих т. зв. „сцаленьовим" законом.

Наше становище може бути ще менше сприятливе теперішній розбудові суспільних обезпечень. Як вказано вище, паралельно з розбудовою суспільних обезпечень йде розбудова бюрократичного апарату, **а до нього ми не маємо доступу.** Отже навіть та дрібна користь, що частинно рівноважилаб жертви, що їх складає наше громадянство на престолі „поступової суспільної опіки", є нам недоступна. Не хочемо зовсім обезцінювати чинитьб „Суспільної Обезпечальні", якими користуються теж обезпечені працьовники-українці. Знаємо їхню ціну. Але вважаємо, що **не стоять вони ані в приблизній пропорції** до витрат, які потягає за собою право до тих чинитьб. На це твердження дозволяють нам числечні факти, що їх зголошувано в нашій редакції, про сторонничість **особливо в давніх Касах Хорих** супроти українців і супроти української мови.

Маємо надію, що нова управа на чолі з д-ром Шумським не буде толерувати обявів національної нетерпимости і подбає за те, щоби інституція, яку вона веде і яка своїм характером є гуманітарна, так доброзичливо ставилась до неполяків як і до поляків. Випадки національної нетерпимости персоналу „Суспільної Обезпечальні" не повинні залишатись тайною покривдженого. Тому вважаємо доцільним просити заінтересованих **подавати ті випадки до відома редакції,** яка будьто публікуванням їх, будьто безпосередньою інтервенцією в управи на пресових конференціях боротись буде з тими обявами шовінізму. Пресові конференції мають залишитись постійною інституцією, що треба зарахувати до одних із перших активів нового начального директора*.

В. Н-вич.

*) Зміст першої конференції ми вже зреферували, як також опублікували вияснення і старки з матеріялів, що їх вручили нашому делегатові на пресовій конференції. Про лікарську поміч дома і зворот коштів за приватну лікарську поміч напишемо завтра.

ГІТЛЄРОВА СИЛА РОСТЕ.

НЮ ЙОРК, 15. березня. (Вл. кор.) Коли різні европейські кореспонденти перегаляються в пророцтвах про значіння Гітлера та його закордонної політики, президент американського товариства для закордонної політики, Леслі Бюл, виїшов з твердженням, що сила Гітлера росте. Він мав реферат перед академічним товариством в готелі Савой Плаза і в ньому висловив такі погляди: Треба брати обєктивно всякі вісти про Гітлера і не кермуватись симпатією або ворожнечею до нього. Коли так розбираємо справу, то прийдемо до висновку, що Гітлер не то, що не ослабає, але ще росте в силу. Німеччина постійно зброїться і утверджує свої впливи в Середній Европі. В заграничній політиці Гітлер це єдиний державний муж в Европі, який знає, чого він хоче. Німеччина під його проводом ломить зєдинений фронт, який сформовано минулого року проти неї.

В американських справах Бюл висловився в той спосіб, що тут треба загальмувати зростаючу небезпеку війни, також недопустити до дальшого економічного хаосу і припинити зростаючий антисемітизм. Також приналежність Америки до світового мирового суду мала би великий вплив на утревалення миру.

—o—

Касують Совпольторг.

ПАТ довідується, що праці ліквідаційної комісії Совпольторгу кінчаться і агенція цього т-ва небаром зліквідують. У звязку з ліквідацією цього т-ва зліквідують теж т-во Польрос, що є представництвом польських уділів Совпольторгу.

Маслосоюз не може отворити крамниці в Рівному.

На вчорашніх Зборах „Маслосоюзу" у Львові подав дир. А. Палій у своєму звідомленні також цікаву історію заборони його крамниці в Рівному на Волині. Коли в мин. звітовому році „Маслосоюз" відкрив 4 нові крамниці у Львові та окрему крамницю для збуту битої птиці, 1 крамницю (другу з черги) у Станиславові, 1 в Чорткові, 1 в Бориславі та 1 в Мисловицях, то ніяким чином не може добитись дозволу на отворення своєї крамниці в Рівному. В цій справі робив „Маслосоюз" ріжні заходи. Винаняв добрий льокаль на крамницю, та місцева влада не дозволила її урухомити, мотивуючи свою заборону тим, що льокаль невідповідний. Той „Маслосоюз" винаняв (ще у квітні 1933 р.) **найкращий льокаль у Рівному на свою крамницю.** Хто хотів би бачити, як виглядає той льокаль, нехай подивиться на його знимку поміщену у „Звіті з діяльности і замкнення рахунків Маслосоюзу за рік 1933", стор. 36. Та там не можна було її досі урухомити через заборону влади, яка за причину заборони подала технічно-будівельні недостачі обєкту. Від рішення воєвідства в Луцьку вніс „Маслосоюз" скаргу до Найвищого Трибуналу у Варшаві.

—o—

Заборона віча в Збаражі.

Повітовий Народній Комітет УНДО в Збаражі в порозумінні з пос. д-ром Ст. Бараном з Тернополя скликав на день 29. березня ц. р. публичне віче до салі Народнього Дому в Збаражі з денним порядком: звідомлення пос. д-ра Барана про діяльність Української Парляментарної Репрезентації і реферат про новий самоуправний закон та про вибори до сільських громадських рад, котрий мав виголосити пос. д-р Степан Баран. Відповідне повідомлення внесено до старости в Збаражі і то ще на тиждень перед вічем і повідомлено теж громадян в повіті, що з огляду передовсім на реферат про громадські сільські вибори повинні масово вибратися на віче. Ніхто не сподівався заборони віча. Аж в останній хвилині на день перед вічем староство повідомило зголошуючих, що заказує відбути віче в Збаражі в четвер 29. березня ц. р., бо заходить обава заворушення публичного порядку і спокою. Отже проти повищої заборони віче не відбулося і наші селяни збаражського повіту, що інтересуються громадськими справами, не мали нагоди запізнатися ближче з постановами нового самоуправного закону, виборчої ординації і виборчої техніки, про котрі на вічу мав говорити пос. д-р Баран. Ця заборона є дуже знаменна і серед ширшого збаражського громадянства викликала живі коментарі.

Совітський адмірал про оборонні приготування.

НЮ ЙОРК, 15. березня. (Вл. кор.) Контрадмірал Павло Орас, що прибув учора сюди як морський аташе до совітської амбасади у Вашинґтоні, якось не дуже то тримав язик за зубами і навіть став балакучим. Він отверто сказав, що Совіти приготовили оборонні праці на всіх фронтах. Хоч хочуть мира, вони готові до оборони кожної хвилі. Згадуючи про слова Сталіна, що Совіти не хочуть ніякої території від нікого, адмірал додав, що також не уступлять ані одного міліметра своєї теперішньої території. Щодо морської сили Совітів адмірал заявив, що в порівнанні з передвоєнною Росією, яка мала 700.000 тон в кораблях, Совіти мають 405.000 тон, а тепер мають вже вироблену програму будови нових кораблів.

Господарська самовистарчальність українських земель у Польщі.

(4-та стаття, нагороджена премією в економічному конкурсі „Діла".)

(Докінчення.)

Вміло ведені годівлі всяких домашніх звірят на Поділлі оплачувалися би добре, бо є тут чим їх годувати. І так, добріще, смачне м я с о к р і л и к і в в Галичині мало відоме. Воно здорове і легкостравне. Притім кролячі шкірки це також річ вартісна. В таких крілякарні, поступово веде-ній, годівля крілликів, які, як відомо, є в їді дуже невибагливі, а множаться скоро, оплатилась би в сотеро. Річ проста, що цей спосіб людської їжі, досі мало відомої, треба би добре зареклямувати і — що так скажу — ввести в моду. Тоді лише був би попит на крілики і кріляче м'ясо.

О д а с в с т и й д р і б міг би стати легко продуктом нашого Поділля. Збіжа тут дешеве, простору і води всюди маємо доволі. Кожне сільське господарство розмножує дріб, виплекує і в осені вапродує. Але дріб худий, до варізу негодящий. Годівля опасистого дробу закупила би лише гоячий, худий дріб і вміло підгодувала.

Так само оплатилась би к у р я ч а ф е р м а для продукування великими масами яєць. Свіжі гарні яйця — річ дорога і легкоэбутна.

І інші годівлі мали би тут успіх. Годівля дійних коров, безрог і т. д. Годівля кіз і овець надається в гори.

Хоч і на Поділлі істнують вже млини, пекарні, масарні, всякого рода сушарні, олійні і т. п. то українці, якби хотіли, то могли би побіч існуючих чужинецьких мати і свої.

Подільські села, хоч тепер і одягаються у фабричну тандиту, то проте не занехали с і я н я л ь о н у ч и к о н о п е л ь та домашнього ткацтва. Їх грубі, прості вироби надобляться ще до домашньої потреби і при тяжкій роботі. Чужі текстильні фабрикати вдягають мешканці здебільша до виходу між люди.

Якщо вдалосяб зорганізувати наш промисл в той спосіб, що кожна частина краю виробляла би що інше — то слід би рільниче населення відтягнути цілковито від домашнього виробу одягу і купування чужинецького краму та дати йому в руки також рідні, але майстерно й естетично виконані текстильні вироби. Той-же час, який витрачують подільські жінки на домашній виріб текстильний, обернути на поліпшення домашньої господарки, щоби вона краще рентувалася, і на дбайливіше виховання занедбаної дотепер дітвори. Притім і народнє здоровля поправилось би. Жінки-господині, що тепер при всесторонній труді витрачують останні сили і тому передчасно старіються, при одержуванні рідних текстильних виробів за дешеву ціну, припустім в обмін харчами, — зможуть заощадити більше сил та здоровля. А здоровля жінки-родительки стане джерелом здоровля цілого селянства, яке тепер, в повоєнних часах, багато гірше, ніж колись.

Мешканців наших гір, Карпат, ділимо, як відомо, на три племена: від заходу розмістилися л е м к и, від сходу г у ц у л и, а поміж ними б о й к и. Племена ці ріжняться між собою не лише говором та одіням, а й дещо відмінним хистом. Гуцули, це здебільша мистці, що працюють також у ремеслі, творячи народнє прикладне мистецтво. Бойки, це солідні ремісники і торговці. А спекулятивний хист і підприємчивість виявили лемки у своїй масовій еміґрації до Америки.

Ці вроджені прикмети наших верховинців слід би нам використати та запрягти їх до продуктивної праці.

На Гуцульщині процвітає рясно своєрідне, народнє мистецтво. Гуцульська різьба в дереві глині, (кераміка) і в міді, має велику вартість. Текстильні вироби, як килими, коверці, ліжники і гуцульські сукна ще більшу. Їх будівельні твори є подиву гідні. Дрібні жіночі руки на Гуцульщині дають не менше від мужеських цінні і мистецькі вироби. Між іншими ткають вони вовняні, своєрідно взористі хідники і ручні торби, завішені на крайках, до ношення дрібного краму з міста (Снятинщина). Річи ці не лише гарні а й практичні. Робітниці з хистом до такої роботи живуть розкинені по селах, кожна працює окремо і всіх їх визискують посередники. Зорґанізовані у два підприємства, створили би дві великі робітні: хідників і провіянтових вовняних торб, потрібних і в місті, що уліпшувані при помочі новітнього знаряддя і крою, і відповідно зареклямовані та введені в моду серед галицької інтеліґенції, дали би гарний дохід.

Жіночі гуцульські мистці проявляють свою творчість передовсім вишивками і цінними виробами з пацьорків. Одначе тут треба також орґанізації і реклями. Дуже легко далось би там зорґанізувати в кількох місцевостях робітні вишивок і пацьоркових виробів. Така робітня вибрала би зі всіх дооколичних сел талановиті робітниці і давала би вироби своєрідно-мистецькі. Найбільша трудність була би в початковому збуті тих виробів хоч їх подивляють і наслідують чужинці. Нашу суспільність треба би щойно навчити цінити такі прикраси і заступати ними постепенно чужинецькі, хоч і модні, зате погані і без мистецького смаку одягові прикраси. Ткацькі ручні варстати килимів, коверців, ліжників чи гуцульського сукна, бачимо на Гуцульщині майже у кожній хаті. Ту ручну творчість гуцулів слід би розвинути орґанізуванням спільних робітень і здобуванням для неї ринків збуту. Думаю, що така робітня, вміло ведена інтеліґентом та відповідно реклямована, дала би не лише добрий заробіток гуцульським робітникам, а й добрі приходи підприємцям.

Вартість гуцульських килимів галицька суспільність вже оцінила. Але робітні ліжників і коверців могли би лише тоді істнувати, якби їх власникам вдалося переконати українців, що вкриватися чисто вовняними, легкими і теплими гуцульськими коверцями далеко здоровіше, тепліше й естетичніше, ніж сміленовими коврами.

На окрему згадку заслугує ручний виріб музичних інструментів на Гуцульщині. Покищо це лише спроби, роблені навіть без ужиття культурних знарядів, — але спроби зроблені майстерно і солідно. Замінити їх у велику фабрику було би вже не так важко.

Робітник на Гуцульщині дешевий і добрий, навіть дещо вишколений. Тому там крім робітень домашнього промислу, повинні найти приміщення наші фабрики. Найпотрібнішими і найрентовнішими були би фабрики текстильні, фабрики всього того, в що одягається наше селянство. Отже фабрики бавовняних і вовняних матерій, перкалів, барханів, хусток і хустин, плющевих сукон і т. д. Текстильні фабрики потягнули би за собою дві інші: прядільню і красильню (фарбарню). Гуцули мають свої промислові тайни. До таких тайн належить наприклад крашення вовняних ткания і писанок. Всякі, потрібні їм краски зладжують гуцули власноручно з ростин. Краски ті гарні, ярко-живі і дуже тревалі.

Гуцульське містечко Кути є осідком ш е в с ь к о г о п р о м и с л у і к е р а м і к и. Фабрика взуття і гончарська фабрика, були би там дуже на місці.

Дотеперішній промисл Галичини дуже примітивний. Природні багацтва землі і сирівці ще тут мало використані. Гори Карпати під цим оглядом цілковито занедбані. Крім руїнного вирубу лісів і трачок, нема там нічого. Талановиті верховинці марнуються, або працюють одинцем на других.

Коло Косова, головного центра Гуцульщини, є присілок Манастирок. Там цілі горби, приватна власність гуцулів, складаються з чудового білого піску. Ф а б р и к а ш к л а там аж проситься.

Косівщина має також знамениту глину, з якої мистці-гончарі виробляють славну гуцульську кераміку. Ця кераміка має покищо лише

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 31. БЕРЕЗНЯ 1934.

К. РУДНИЦЬКИЙ.

Новий тип журналу.

(З приводу ілюстрованого двотижневика „Назустріч".)

Перед нами 7 чисел нового двотижневика „Назустріч". Чи можна співпрацювати у журналі і писати про нього? У нас завелась така „повеленція", що навіть ті, які видають і редагують журнали, вважають за свій перший обовязок реклямувати їх не змістом, а програмою й гаслами. Будьмо трохи скромніші.

Кожний, хто мав у руках „Назустріч", мусив признати, що це зовсім новий тип журналу на нашім ґрунті. Він узяв за зразок подібні західньо-европейські, що мають за собою невичерпаний досвід старої культури. Підзаголовок „Література, мистецтво, наука, громадське життя" лякає нашого пересічного інтеліґента; він волів оминати такі страшенне поважні речі. Якби взяв у руки журнал, побачив би, що грубо помилився.

„Назустріч" це спроба дати у руки якнайширшим колам нашої інтеліґенції саме такий журнал, де література, мистецтво й інші поважні (себто публикою поважані, але страх нудні ділянки) стають предметом легкої, цікавої гутірки. Зробити це багато важше, ніж редаґувати фахові та ідеольоґічні органи, де на все є готові шабльони, навіть фрази. Нема нічого важшого як писати легко.

Журнали, які досі маємо, можуть висувати найкращі гасла — їх гасла варті тільки. Бо їх фактичний літературний матеріял, а цей відчуває починаючи від граматики та стилю й фейлетони не можуть вибачати своїм співробітникам помилок, які самі постійно роблять. Можуть теж їх редактори та співробітники „хвицяти" у своїх полемічних статтях на всі боки; хто не має ґумору, нехай краще стає шпарґалольоґом і розбовтує запозичені з чужих книжок думки.

Більшість наших авторів не має де писати, бо ті журнали, які є, роблять із літератури якусь „ідеольоґічну" крамничку. Чи не тужимо всі за „Літературно-Науковим Вістником" з доби Франка, Грушевського, Гнатюка та Маковея, де появлялись одні поруч одних твори письменників ріжних світоглядів і навіть ріжних політичних партій? Найкраща традиція нашої літератури йде в парі з ідеями поступу: — наші найкращі письменники ніколи не хотіли піддаватись цензурі одної ідеольоґії або одної партії і завсіди ставили на першому місці загально-національні та загально-культурні ідеали. Тимто зовсім послідовно ті, що не хотять признати літературі нині тих ідеалів, обливають помиями Куліша, Драгоманова або Франка і тільки з недостачі громадянської сміливости не ставлять іще на індекс Шевченка.

Новий журнал „Назустріч" хоче йти назустріч усім тим, що не звязують своєї літературної праці з якоюсь одною ідеольоґічною, або партійною групою, отже тим, що боронять розвитку рідної літератури та культури саме від усіх фанатичних гуртків.

Наш інтеліґентний загал відвикає від книжок і журналів головно тому, що вони повні гнітучого чаду. Наші письменники щораз більше зиеохочені атмосферою, де щораз менше місця на свобідну думку.

Найважне завдання нашої нинішньої літератури: дати їй читача й автора. Таланти родяться в атмосфері якнайбільшої виміни думок; до цієї атмосфери належать теж якнайчуткіші взаємини з чужиною. Не ждемо від „Назустрічі" нових талантів; сам цей журнал не має таких претенсій; але якби легкий, цікавий двотижневик умів прокинути серед нашої інтеліґенції переконання, що ми вже спромоглись на зразок европейського органу зовсім нового, сучасного типу то це вже булоб дуже багато.

Становище нашого інтеліґента, що не займається спеціяльно ні літературою ні мистецтвом ні наукою, ні поважними громадськими справами таке: „дайте мені спокій зі своїми нудними..." і тою самою рукою, що відсуває книжку або журнал, тягне шклянку з пивом або карти. Ах! правда! часом, коли сидить у кварні загляне до чужого ілюстрованого журналу і навіть... читає. Сам тоді не знає, що вичитує щось про літературу чи науку. Зовсім як Молієрівський Журден, який не знав, що говорить прозою або дитина, яка проглинула цукорок із ліком.

Саме такий цукорок пробує подати своїм читачам „Назустріч": — на апетит, — нехай вернеться їм смак до друкованого слова. Страшенне мало є між нами щирих, що малиб сміливість заявити голосно, що з усіх родів літератури найбільше люблять анекдоти. Повість, оповідання чи драма без „історії" нудять нас. Цим пояснюється таке незвичайне поширення кіна: хочемо історій, ще й з образками, як діти. Лякаємось нудьги, тільки соромно нам до цього признатись. „Назустріч" пробує заспокоїти саме цей найсильніший голод нашого читача. Уявляю собі ідеал журналу серед наших обставин: образки й анекдоти. А в них усе інше.

Скаже дехто: „Не штука, подобається вам журнал, бо в ньому пишете". Ні: пишу в ньому, бо мені подобається.

декоративне значіння. До домашнього, практичного вжитку вона невідповідна, бо гуцули, хоч і є мистцями в прикрашуванні своєї посуди і наданні їй щораз то нових форм, не посіли ще тайни тревалої і непропускаємої поливи. Фабрикант, який винайшов би добру поливу і робив всі ті горнятка до кави, філіжавки, тарелі і т. п., що ми їх сьогодні спроваджуємо ззакордону, мав би запевнений збут серед рідного населення. Гасло свій до свого стало у нас вже досить популярне.

Поміж бойками є ткачі, що славляться виробом прегарних льняних і конопляних полотен. Введені тут машини і зорґанізовані фабрики, доставлялиб є міліоновій нашій масі цього потрібного краму. Продукція всякого рода полотен стала би наче монополем бойків. Крім того деревляні вироби, потрібні до господарського вжитку, ведені доцільно, з педаґоґічною метою фабрики діточих забавок, шкільних приладів, уліїв, бочок і т. д. дали би бойкам працю і прожиток.

Тоді, коли подоляк буде продукувати збіжа і ярину для цілого краю, гуцул ткатиме для всіх вас матерії на одяги, а бойко доставить нам полотняних виробів, — для підприємчивого лемка знайдемо легко працю. Чейже поміж продуцентом та консументом не обійдеться без посередника. Тим посередником і торговцем може стати замісць чужинців наш лемко. Коли дійшов він до Америки, то дійде також з набором на галицькі рівнини і зуміє обслужити занятого за варстатом гуцула та бойка. Врештою, замісць еміґрувати до Америки, еміґруватиме на заробітки в сусідні промислові центри, де з часом місцевих рук буде замало. Притім всі верховинці будуть тоді плекати породисті вівці, так, що зможуть жити подекуди вже й зі самого скотарства.

Володимира Вільшанецька.

Жиди працюють із нац. соціялістами.

САРБРІКЕН, 29. 3. ПАТ. Нац. соціялісти в Сарському басейні безупинно стараються втягнути до своєї акції жидів. Тепер стараються притягти жидів до акції помочі для незаможних членів німецького фронту. У звязку з тим звернулися до фірм, яких власниками є жиди з Німеччини або Польщі. Одначе становище жидів не є одноціле. М. ін. приступають жиди до нац.-соціялістів, щоби виступати проти соціял-демократів.

ЖИДИ НАРІКАЮТЬ НА ДОЛЬФУСА

НЮ ЙОРК, 9. березня. (Вл. кор.) Жидівські ґазети звідомляють сьогодні на підставі телеграм з Льондону, що австрійський канцлер Дольфус видав розпорядок, яким усуває соціялістів з ріжних наукових становищ в Австрії. Їм не вільно буде навіть бути адвокатами, лікарями, хеміками. Телеґрама каже, що тут властиво ходить про жидів, щоби їх усунути від ріжних свобідних професій. Видко, що жиди мусять бути всюди соціялістами чи комуністами, коли так бояться таких постанов.

Звільнили тільки 10-х...

МОСКВА, 29. 3. ПАТ. Дипльоматичний аґент манджурського уряду Сімамура повідомив совітського консуля, що 10-ох з арештованих совітських громадян виселять до СРСР, бо займалися саботажем. Подрібного обвинувачення з боку манджурської влади нема. Сов. консуль запротестував проти виселення, вимагаючи рішуче звільнити арештованих. В останньому часі манджурська влада почала робити труднощі залізничим клюбам на стаціях сх.-кит. шляху і перевела в них ревізії, хоч діяльність тих клюбів ґарантує статут совітсько-манджурської залізниці.

З ЖИТТЯ НАШИХ УСТАНОВ.

Товариство „Українська Бесіда" у Львові.

В суботу дня 24. ц. м. відбулися звичайні річні Загальні Збори „Української Бесіди" у Львові. Це наше найстарше Товариство у Львові, бо істнує безперервно вже понад 70 літ (від р. 1861); а є ще й нині головним осередком товариського життя нашої львівської інтеліґенції.

Членів має тепер около 150. На жаль, впродовж тільки одного останнього року померло зпоміж них аж вісім осіб, старших чи найстарших. Зате молодших не прибуває так, якби це повинно бути у здоровій міцній суспільности, що витворює та зберігає свої матеріяльні і духові добра через безпосередню передачу їх з рук до рук щораз новим поколінням. У таких безпосередніх і дружніх зносинах поколінь молодші піддержують своєю свіжою силою і бадьорістю живучість старших, а старші знову можуть послужити молодшим своїм більшим життєвим досвідом і рефлексійністю. Тому дивно звучить недавня звістка про „Українську Бесіду" в Тернополі („Діло" з 10. 3. ч. 63.): „На стокільканацять нинішніх членів (роз. „Бесіди") нема ніодного студента вищих шкіл, хоч живе їх тут нераз біля сотні. Всі вони для старшого громадянства чужі і непричасні при творчій національній праці. Чужі і для гуртової товариської культури. До війни кожний студент уважав собі честю бути членом „Укр. Бесіди" і тут ставив перші кроки своєї громадянської діяльности". Такі „сепараційні" тенденції (молодших від старших) видно тепер також у Львові, і то навіть не тільки в кругах студентів вищих шкіл, але також у значно старших від них громадян. Надіймося, що цей стан зміниться. Бо хід львівських справ має свою льоґіку: що старі вмирають, а молоді за ними старіються. І молодші з природи річи займають з бігом часу місця старших. Річ тільки у тім, які саме місця: безмістові і порожні, чи повні всякого, спільно надбаного, всенародного добра...

„Бесіда" у Львові служила все і служить по змозі ще й дальше цінним захистом не тільки своїм власним поодиноким членам, але також іншим нашим ріжним установам, особливо на всякі збори, відчити, сходини й забави, як це видно хоч би із ріжних часописних оповісток. Товариство міститься від часу великої світової війни в „Народнім Домі". Але приступило також до кооперативи „Український Дім" у Львові, щоби так і собі причинитися по змозі до якнайскоршої будови центральної домівки наших ріжних львівських установ.

У Загальних Зборах Товариства взяло участь понад 50 членів, а виділ на 1934 р. залишено майже в цілості той сам, що був у 1933 р.

Д-р Іван Копач.

Совіти арештують німецьких духовників на Україні.

НЮ ЙОРК, 9. березня. (Вл. кор.) Жидівський „Морнінґ Джурналь" приносить телеграму з Москви, що радянський уряд арештував щойно дальших 18 німецьких духовників на Україні. З них 10 є католицьких священиків, а 8 протестантських проповідників. Разом вже арештовано 75 німецьких душпастирів і більшість з них пішла на Соловки. Німецька амбасада не може проти цього протестувати, бо вони громадяни Радянщини. Годі також дізнатися про причину арештувань. Кажуть, що вони займаються пропаґандою українського націоналізму на Україні, щоби підготовити в той спосіб цей край на інвазію Гітлера і на розбиття цілости Росії.

Довкола афери Ставіського.

ҐІПОТЕЗА ГОЛОСНОГО КРИМІНОЛЬОҐА.

З Парижа повідомляють, що після 2-годинного переслухання слідчим суддею арештованого Ена, прозваного „Жо", людину, що знає тайну смерти Ставіського і Пренса, відставлено назад до вязниці. На основі сензаційної ґіпотези відомого кримінольоґа Сіменона таємна подорож, яку відбули Романіно і Жо, стоїть у звязку з вбивством Пренса. На думку Сіменона Пренс одержав квіти на клейноди Ставіського від Губерта, якому зложив їх на переховок Романіно. Тому, що афера стала дуже голосна, стривожений адв. Губерт передав квіти Пренсові, якого перед дорученням їх слідчому судді вбито. Нерви Губерта не видержали потрясення на вістку про смерть Пренса. Як відомо, адв. Губерт хотів скінчити самогубством, кидаючись до Секвани. Він перебуває досі в санаторії. Тимчасом квіти знайшлися в руках Романіна, Жо та інших членів шайки. Відкриті в Льондоні клейноди Ставіського є тільки частиною його скарбниці.

Сіменон каже, що енергійне слідство, переведене швидко в колах ґанґстерів, які доконали злочину, повинно добратись до високопоставлених осіб, які кермували акцією.

ЩЕ ОДНО ВБИВСТВО.

У справі вбивства ґенерального прокуратора Поповича в Букарешті наступив сензаційний зворот. Як довідується „Універсул", вбивники хотіли тільки здобути важні акти, що находилися у прок. Поповича і торкалися афери Ставіського. Документи находилися в шкіряній течці, що була замкнена в приватному мешканні прокуратора. Вбивство Поповича доконано перед його виїздом до Парижа, де мав передати ті акти французькій слідчій владі. Дальше повідомляє „Універсул", що в Букарешті перебуває двох визначних англійських детективів, які на власну руку ведуть доходження в справі вбивства прок. Поповича.

МАФІЯ ГРОЗИТЬ СУДДІ.

Суддя Ордоно, який веде доходження в афері Ставіського, одержує щодень листи, що грозять йому смертю на випадок, якби слідство мало довести до скомпромітування деяких високопоставлених осіб. Щоб недопустити до крадіжі актів, кабінету слідчого судді стережуть днем і нічю члени республиканської ґвардії.

Жінка Ставіського, Арлетта Сімон живе у вязниці серед дуже важких умовин. Тут добила її арештована клієнтка адвоката Губерта, який наслідком компромітації у звязку з аферою Ставіського кинувся до Секвани. Ставіську перенесли до іншої келії, де перебуває в товаристві одної злодійки та жінки, що вбила дитину. В найближчих днях синка і донечку Ставіського дадуть на виховання до публичного захисту.

ГОЛОВНА КВАТИРА ФАШИСТІВ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, 15. березня. (Вл. кор.) В сусіднім місті Нюарку, Н. Дж., відкрили американські фашисти свою головну кватиру під ч. 114. Гонтердон Стріт ще дня 4. березня. Стейтовий комендант каже, що в Америці є вже пів міліона зорґанізованих фашистів, одначе ще не мають свого національного команданта. Вони мають уже свою конституцію, яка передбачує диктатуру на випадок, колиб комуністи або інші неспокійні духи пробували присвоїти собі владу. Американські фашисти мають однострої, в яких головну ролю грає сорочка з вишитим американським прапором.

50 000 britійців умирає від автомобілів.

НЮ ЙОРК, 2. березня (Вл. кор.) Спеціяльна кореспонденція ґазети Сан з Льондону відкриває статистику вбитих автомобілями в Анґлії, перечитану перед кількома днями в палаті послів. За час від 1926 до 1933 року, тобто впродовж 8 літ, було вбитих автомобілями 50.837 осіб, а покалічених 1,471.920. Значить упкоджених людей за той час в Анґлії було два рази стільки, скільки виносить населення Пітсбурґа або Монтреалю, Ґлесґо, Мельбурна чи Бирмингему. Ці цифри викликали велике негодування в Анґлії і дехто називає це просто скандалом.

ІНТЕРЕСНІ ПОЛЬСЬКІ ІМЕНА В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, 15. березня. (Вл. кор.) Вчора відбувся бенкет польської мореплавної лінії Ґдиня-Амеріка Лайн в честь польсько-американських жидів. Репрезентованих було 30 жидівських товариств на 106 всіх сфедерованих. Участь в бенкеті взяло біля 150 осіб. Між ними були присутні: Зиґфрид Енґліш, польський віцеконсуль в Ню Йорку, д-р Йосиф Фіш, торговельний аташе, д-р Бернард Гавснер, бувший ґенеральний польський консуль в Тель-Авів в Палестині і Романсько-..., Кутиловський, президент корабельної лінії.

—o—

Із стеноґрафа міліонер і обманець.

Саміюло Інсул, родом жид, походить із Льондону. Там став він спершу працювати як стенографістом гумористичного часопису „Вен ти Фер" ... Гаупоти" від заг. Текерсвої повісти. Щасливим припадком міг назвати, що польною стенографа, нараз заангажував за секретаря Едісон. Так Інсул дістався до Америки. Небаром після того став головним Едісоновим співробітником. Був другим заступником президента Едісонового концерну й організатором Едісонової Телефон Компані, а вкінці вибрав за осування Т-ва Пеблик Ютилитис. Цей концерн завів електрику в пять тисячах міст і його вважали найбільшим концерном у світі. Активи його виносили три міліярди долярів. Підчас „просперити" (1919—1929) приходи зросли з міліонів до трьох міліярдів долярів. Потім прийшла кріза, або як в Америці кажуть „депрешен", а крім того стверджено ріжні приватні спекуляції, які запропастили концерн. Інсулів брат Мартин, утік до Канади. Там його скоро арештували й замкнули у вязниці в Шикаго. З останніх вісток із Америки виходить, що й Мартинові вдалося було втікти з шикаґівської вязниці, та його зловили.

Саміюлові, як відомо, пощастило втікти до Греції, а відси пропав він на кораблі „Меотіс", який винаймив до 20. квітня. Кажуть, що у валізі має 7 міліонів долярів. Як утікав кораблем „Меотіс", переодягнувся за жінку. Своїй жінці сказав, що Америка не дістане його живого в руки, бо взяв зі собою затроєну шпильку, якою зробить собі кінець у крайньому випадку.

За кораблем „Меотіс" пустився в погоню американський яхт „Вотур". Він уже більше як місяць кружляє па водах, щоби схопити Інсула. Інсул довідався про те від приятелів.

Грекиню Куюмджолу, в якої жив Інсул, обвинуватила гр. влада в тому, що зложила фальшиві зізнання про Інсулеву втечу. Заступник шефа атенської поліції Пєтуніс домагається щоби виступити лише проти Куюмджолу, хоч у справу втечі вмішаних більше людей. Втекти Інсулеві, крім тієї жінки, поміг іще один адвокат і одно анґлійське товариство, якого представник останніми часами був в Атенах.

Із мандрівки по віденських музеях.

(Докінчення.)

Багаті археольоґічні збірки є також у Римському Музею, але цей складається тільки з памяток по римській твердині Віндобоні, заложеній 55 р. по Хр., і наших памяток у ньому нема. Бетонний дослідник Віндобони д-р Еріх Поляшек, який є й кустосом Римського Музею, ствердив уже, що територія цієї твердині відповідала точно внішній І. дільниці Відня, одначе дуже цікава його публікація про це, чекає, на жаль, вже три роки на чергу до друку. Виходить, що ... під тим оглядом нині всюди однаково.

Українських археольоґічних памяток нема також і в Краєвім Музею, де нашою археольоґією все таки цікавиться директор проф. Шлесінґер, як також нема їх і в збірках Археольоґічного Інституту віденського университету, яким керує проф. Освальд Менґін, що викладав в останньому часі три роки археольоґію в Каїрі. Прогулька в терен на городище у Стільфріді з цим автором „Всесвітньої історії камяної доби" лишиться у мене на довго в памяті.

У бувшім цісарськім кабінеті монет та медалів є з наших памяток виставлена одна тільки ... срібна гривна ромбоїдної форми, без ... місця її походження. Один з урядовців заявив мені, що між сімома тисячами воєнних ріжних відзнак цього відділу, ношених більше на шапці, є й багато наших „леґіонових", але з цієї величезної збірки через брак місця виставлених є лише кілька штук, до яких обіцяв на мою просьбу долучити й кілька усусуських.

Попри українську археольоґію має Відень також досить нашої етноґрафії, яка приміщена у Етноґрафічному Музею під опікою проф. Габерляндта молодшого. Одну досить велику салю займає там галицька й буковинська Гуцульщина, де є між іншим пять комплетних манекінів, три мужеські і два жіночі. У другій, що призначена для „Карпатських країв", є українські та ... речі з ріжних околиць Галичини й Буковини, а між ними одна велика таблиця з бойківськими трьома манекінами та ріжними тканинами. Окремо стоїть великий модель бойківської хати та колиби зі Старосамбірщини. Одначе всі ці експонати є й у наших музеях.

Не беруся описувати чисто технічної сторінки віденських музейних збірок. Вона там куди краща ніж у нас, але коли знов зважити, якими фондами розпоряджували донедавна віденські музеї, то того, що в нас досі зроблено, нема чого встидатись.

Але не у грошах тут головне діло, а в тому, що через довгі літа були за мало популярні завдання й потреби наших львівських музеїв, і то не лише серед загалу суспільности, але й серед ... одиниць та інституцій, а в слід за тим ... невідповідне, за тісне приміщування музеїв і брак нераз найконечніших фондів на удержання, розміщення та консервацію.

Цілий тягар цих видатків ще нині лежить більшістю на плечах окремих жертводавців, а ... воно не повинно бути. Один та другий львівський наш музей не є виключною, приватною власністю даного товариства чи особи і тому звертаються до загалу за чимось він не просить ... милостині! Центральний краєвий музей — це ... у кожного народу поважна наукова інституція із справді тяжким завданням репрезентувати перед своїми, а ще більше перед чужими ... культурний, духовий і матеріяльний дорібок ... нашої від найдавніших передісторичних часів. Такий музей — це живе дзеркало усіх інтелектуальних здібностей народу і найкраще свідоцтво для його рівня культури, самопошани та самостійної життєздатности. Тому не евентуальною доброю волею тямущих одиниць тільки поважним обовязком цілого загалу є піддержувати свій краєвий музей морально й матеріяльно, щоби було справді чим похвалитися, а така потреба заходить тепер чимраз частіше. Через ріжні події заінтересувався вже нами світ і тому чимраз частіше приходиться витати заграничного фахівця у своїх порогах, хочеться показати йому нашу культуру з якнайкращої сторінки, а тут нераз виринають поважні люки, за які одначе спадає відповідальність не тільки на управу музею чи на виділ або кураторію. Виновників цього є далеко більше! І не оправдує їх ще нинішня матеріяльна скрута, бо надто тяжких вимог музеї до суспільности ніколи не ставить. „Громада по нитці — і білному сорочка". А с т а л и й, хоч скромний наплив цих громадських дрібних датків-ниток уможливить краєвому музеєві гідно сповняти свою велику культурну, наукову й національно виховуючу ролю та поможе стати заслуженими гордощами не лиш матірного товариства, але й цілої української землі.

Тим ніяк не відсуджую від праці молоді наші обласні музеї. У всіх їх свої завдання, своя поважна праця, і то така, що її можуть лише вони виконувати найкраще у своюму терені, але не слід при цьому забувати, що Львів тепер на усіх наших західних землях, так як колись Відень у цілій державі, мусить репрезентувати ц і л і с т ь і мусить дати чужим і своїм дослідникам спромогу студіювати найкращі, типові зразки нашої культури на о д н о м у місці, без потреби звичайно неможливої подорожі по всіх менших музеях. Кому це необхідне, той і цього підійметься, але засадничо він повинен про все довідатись у централі.

Зокрема для західньо-української археольоґії, про яку тут головно мова, є й мусить бути такою центральною установою Музей Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, що й за офіціяльною клясифікацією рахується одиноким нашим археольоґічним музеєм.

Ярослав Пастернак.

Загальні Збори

Краєвого Господарського Товариства „Сільський Господар" у Львові.

Отворення Зборів. — Промова сен. Ю. Павликовського. — Звідомлення з діяльности. — Плян праці та проект буджету на р. 1934. — Дискусія. — Вибір 6 членів Гол. Управи і 2 заступників. — Закінчення.

Звичайні Загальні Збори Краєвого Господарського Т-ва „Сільський Господар" у Львові відбулися в четвер 29. ц. м. в салі „Української Бесіди" при участи 121 осіб. З того було: 6 представників центральних установ, 41 делеґатів від філій, 13 делеґатів від кружків, 4 делеґатів від П. С. К. та 11 делеґатів від районових молочарень, разом 75 делеґатів з правосильними голосами. Крім того було на Зборах 14 осіб з дорадчим голосом, 22 гостей та 10 представників української преси. При окремому столику засіли представники воєвідства і Хліборобської Палати.

Отворив збори в заступстві недужого президента „С. Г." о. мітр. Войнаровського **сен. Ю. Павликовський,** що повитав усіх присутніх. Опісля обняв він теж провід Зборів, покликавши до Президії ще пп. **Волод. Островського** з Луцька й **Івана Семенюка** з Коршева. Секретарював п. **Адамчук.**

В цьому місці присвятив голова окрему згадку діяльним помершим членам Т-ва: інж. Андрієві Корнеллі, почесному членові Т-ва „С. Г.", адвокатові Михайлові Балтаровичеві, голові філії „С. Г." в Золочеві, учителеві Якову Потапчукові, членові „С. Г." на Поліссі та Іванові Кіфякові, членові Ради „С. Г." в Мишині. Тої частини промови вислухали всі присутні, повставши з місць.

Перед приступленням до денного порядку вказав **сен. Павликовський** на те, що положення українського селянства за минулий рік не тільки не поправилось, але навпаки — ще більше погіршилось. Задовження українського села зростає дальше, податки ні трохи не зменшені, ціни на селянські продукти не поправились. Село пропадає у безробітті, а тимчасом мусить платити ще всякі додатки до податків та драчки. Правда, знижено ціни на горівку, але на такі важні продукти, як сірники і сіль, ціни дальше страшенно високі. Селянству не тільки ніхто не помагає, але повітові виділи скреслюють навіть ті підмоги, які громадські ради ухвалюють для потреб „Сільського Господаря". В дальшому голова Зборів обговорив високі оплати за візд чи постої селян у містах та спинився теж на голоді, що загрожує населенню в багатьох околицях нашого краю, зокрема в горах та на Поліссі. Наш рятунок — господарська орґанізація.

Протокол Заг. Зборів з мин. року за згодою Зборів передано до верифікації Президії. Зчерги приступлено до звідомлень. Звідомлення з діяльности Т-ва „Сільський Господар" за 1933 рік зложив **інж. д-р Евген Храплививий.** З того звідомлення довідались ми, що „С. Г." вів у звітовому році широку діяльність. Передовсім він звернув увагу на заступництво інтересів наших селян та зробив низку заходів, щоб забезпечити й оборонити права наших селян-господарів. Між іншим „Сільський Господар" занявся тим, щоб у Хліборобських Палатах, які тепер створено, були представники нашого господарського світу. У Львівській Хліборобській Палаті буде наших представників 15 зате у волинській нема ніодного. „Сільський Господар" заступав, де треба, наше селянство у ріжних справах, як податки, данини, господарське самоврядування і т. д.

Сама орґанізація „Сільського Господаря" зросла в звітовому році та обєднувала 73 філій і 1.410 кружків по селах. Замітне, що основано нову філію „Сільського Господаря" у Кремянці на Волині, отже вже є на Волині дві філії цього Товариства (перша в Луцьку). Розвиток орґанізації видно зі зросту кружків „Сільського Господаря", яких було в роках: 1927 — 112, 1928 — 640, 1929 — 1045, 1930 — 1122, 1931 — 1189, 1932 — 1298, 1933 — 1410.

Коли зважити, що найсвідоміші околиці нашого краю мають уже належну кількість кружків та що на Волині, Поліссі, а також у тернопільському воєвідстві з ріжних причин важко було закладати кружки, то зріст числа кружків за цей рік є поважний (від стану з попереднього проц.).

Число повітових агрономів при філіях „С. Г." зросло в цьому році до 29 і було в поодиноких роках таке: 1927 — 15, 1928 — 35, 1929 — 37, 1930 — 12, 1931 — 15, 1932 — 25, 1933 — 29.

Вже в місяцях січні і лютому цього року приміщено в дальших повітах ще трьох агрономів, отже тепер є вже повітових агрономів „С. Г." в краю 32. Коли зважити, що число агрономів починає зближатися постепенно до

того числа, яке було в часі найкращої господарської конюнктури, себто в році 1928, а ми живемо тепер в часах, які можемо назвати сміло дном господарської кризи, то досягнення „Сільського Господаря" в цьому напрямку є велике.

Праця „С. Г." зростає з кожним днем, чого вислідом є, що коли в попередньому році урядовець централі полагодив 598 справ, то в цьому році аж 907 справ на рік. Це є велике перетяження і тому треба буде поширити персонал централі.

З організаційних справ заслуговує на увагу зїзд агрономів „С. Г.", що відбувся 21. жовтня 1933 р. Цей зїзд намітив знову низку справ до виконання в осіннім та зимовім сезоні, а зокрема занявся справою збуту живин, який у звітовому році був для нас дуже актуальний. У звітовому році делегати централі відбули 37 поїздок у край, з того в організаційних справах 19, в агрономічних 3, в зоотехнічних 15.

У звітовому році створено при централі Інспекторат Агрономічної Праці, який складається з дирекцій „Сільського Господаря", Ревізійного Союзу Українських Кооператив, Центросоюзу та Маслосоюзу та якого завданням є провірювати, як іде агрономічна праця в терені та налагнувати її так, щоб вона давала якнайкращі висліди. Члени Інспекторату виїздять у край та здають звідомлення на його засіданнях.

Фахова праця „Сільського Господаря" була ведена у таких ділянках: 1) агротехніка, 2) зоотехніка, 3) хліборобський вишкіл сільської молоді, 4) шкільництво і 5) видавництва.

Агротехніка. Агротехнічна робота „Сільського Господаря" знайшла в цьому році своє оформлення створенням при централі Т-ва секції управи ріллі і рослин. Секція намітила собі широку програму праці і в першу чергу покликала до життя насінну кваліфікаційну комісію, що має за завдання занятися у нас не тільки кваліфікацією насіння, але також налагодженням нашої власної насінної продукції та постачанням висококваліфікованого насіння для наших установ. З іншої праці в цьому відділі заслуговують на увагу досвіди з погноями, які переведено при господарсько-садівничій школі Т-ва „Просвіта" в Милованні та при господарських курсах „Сільського Господаря" в Янчині. Крім того переведено у 25 повітах 250 досвідів (по 10 на один повіт) з новим погноєм „супертомасина". В осінньому сезоні переведено 250 досвідів з погноюванням лук та пасовиськ каїнітом, знову в 25 повітах по 10 досвідів у кожному повіті.

Зоотехніка. Цей відділ „С. Г." набирає чимраз більшого значіння у звязку з тим, що його праця є підставовою і для нашої молочарської кооперації і для кооперації, що займається збутом живини, а також і для пасічницьких кооператив.

Плекання молочної худоби спирається передовсім на контролі молочности. У звітовому році було у нас 6 контрольних районів, а саме: Балинці, Княждвір, Печеніжин, Милованя, Викторів і Яворів. З цього видно, що прибув новий район Викторів, а зате припинено контролю молочности в районах Мишин і Перерів. У звітовому році було в контролі 1.107 ко-

ров, у попередньому році 1470. У звітовому році працювало при контролі молочности 11 контрольорів, у попередньому році 15. Одначе поменшення скількости коров не вплинуло на якість переводженої праці, бо вона в поодиноких районах закріплюється, до неї господарі призвичаюються так, що треба надіятися, що в майбутньому ця справа добре розвинеться.

Організація годівлі безрог поступила в цьому році сильно вперед. До кінця звітового року предложило звідомлення про цю працю 14 філій „С. Г.", які мають у своїх приїомах 192 годівельних секцій безрог при кружках „С. Г."; у них примішено у звітовому році 58 расових кнурів і 137 расових льох. В тих годівельних секціях при кружках „С. Г." є членами 1.511 господарів.

У ділянці годівлі домашнього птацтва маємо до відмічення відрадний прояв, що у Станиславові відкрито окрему кооперативу „Годівля Дробу", яка є першим осередком, який постачає добрий расовий матеріял та виробляє власні інкубатори, які показалися дуже добрими. Кооператива має в пляні заложити більшу фарму годівлі курей з контролею несности, щоби в районі поширювати масово високовартісні продукти. У звітовому році переведено у львівському та перемиському повіті вишкіл хліборобської молоді з плеканням курей кармазинів. Для тої цілі роздано між змагунів 1.242 штуки виляговик яєць та 1.102 курят одноднівок. Цим способом поширено у великій мірі расу курей кармазинів у цих повітах.

Пасічницька секція, що веде пасічничу роботу при Товаристві „Сільський Господар" відбула у звітовому році 5 засідань, на яких вирішувано біжучі справи. В цьому році заложено філіяльні пасічницькі секції при 4 філіях „С. Г." і відновлено таку секцію при 1-ій філії. Крім того заложено 16 пасічницьких секцій при кружках „С. Г." так, що тепер працює в краю при філіях і кружках 40 пасічницьких секцій.

Хліборобський вишкіл сільської молоді. Кинене „Сільським Господарем" це нове гасло принялося в краю надзвичайно відрадно і сьогодні можна сказати, що ця праця буде одна з перших, яка зможе організації „С. Г." дати широке поле до розвитку. Гуртки хліборобської молоді, які заложено при кружках „С. Г., працювали в ріжних ділянках практичного господарства. Тих гуртків було 59 у 9 повітах. З цього видно, що ця ділянка праці має добрі початки та виглядн на розвиток.

В ділянці хліборобського шкільництва уладив „С. Г." 11-місячні курси в Янчині та опікувався школою в Милованні. „С. Г." вів теж через своє бюро пропаганду за заочними курсами Українського Технічно-Господарського Інституту в Подєбрадах.

Видавництва „С. Г." виказують у цьому році 11 книжок, разом 35.000 примірників і 197.500 аркушів друку. Це саме Т-во заняло в цей спосіб перше місце місце у розповсюдженні господарської літератури серед ... наших установ. — Часопис „Сільський Господар" має тепер около 9.000 наперед вплачених передплат для стількиж передплатників. Часопис „Український Пасічник" має около 2.700 передплатників.

При кінці представив ще референт працю філій, з яких 27 уже прислали свої звідомлення. Їх праця — це доказ великої живучости нашої хліборобської організації (на потреби 13 філій „С. Г." зложило селянство понад 60.000 зол.). Закінчив інж. Храпливий своє звідомлення бажанням, аби працею „С. Г." зацікавився ... наш хліборобський стан.

Після того рахункове замкнення і біланс за 1933 рік зложив **інж. д-р Мих. Холевчук.** Діловий рік замкнуло Т-во незначним недобором в сумі 415.83 зол., отже це вже великий успіх. В діловому році Т-во перенесло свої бюра з вул. Зіморовича до дому „Просвіти", що для Т-ва є корисне і під оглядом матеріяльним і під оглядом вигоди (більші й вигідніші приміщення для бюр і магазинів). З черги референт перейшов поодинокі позиції білянсу і дав до них пояснення.

В імени Контрольної Комісії, в склад якої входили: дир. Капуста, дир. Палій та службовик Маслосоюзу п. Скоропада, зложив ширше звідомлення **дир. Капуста.** Він ствердив, що зусилля провідних органів „С. Г." у напрямі незбільшування довгів увінчались успіхом. ... приступлено ще тільки до сплати затягнених довгів. Дальше промовець аналізував річні цифри звідомлення та підніс велику допомогу для праці „С. Г." української кооперації. При цьому дир. Капуста звернув теж увагу на те, що є ще, на жаль, багато філій і кружків „С. Г.", які не виконують якслід своїх обовязків та ... являють взагалі за слабу дисципліну супроти централі. При кінці поставив дир. Капуста внесок **ухвалити абсолюторію Гол. Раді та Дирекції за діловий рік** і при цій нагоді прочитав ухвалу Контр. Комісії в тому напрямі, щоби Рада „С. Г." стягнула гроші від своїх довжників, щоби точно додержувалась преліміноване ... буджету та щоби конче попирала персонал централі, який є до-краю перетяжений працею.

В цьому місці **дир. М. Творидло** поставив внесок, щоби вибрати комісію-матку, до якої увійшли: **проф. Ілярій Брикович з Тернополя, о. Ломницький з Яворова, пос. Тершаковець, п. Іван Фур з Ременова та інж. Еліяшевський зі Львова.**

На бажання Загальних Зборів пересунено дискусію на пізніше, по зреферуванні пляну праці та буджету на 1934 рік.

Плян праці на 1934 рік зреферував **інж. д-р Евген Храпливий.** Той плян вироблено на три роки наперед і праця „С. Г." йде тепер згідно з наміченим пляном. Отже Т-во „С. Г." буде і дальше працювати у Хліборобській Палаті, самоврядних установах та в роземних урядах, щоби боронити там інтересів селянства. Т-во „С. Г." буде тісно співпрацювати з нашими центральними господарськими установами. В цьому році мусимо розбудувати і поглибити працю в кружках та філіях „С. Г." Будемо теж скликувати зїзди агрономів, аби все бути в тісному звязку з селом. Уруххомити мусимо секцію садівничо-городничу. В усіх секціях працю треба буде поглибити. Для цих справ треба буде окремих інструкторів. Дальше вирине справа зорганізування збірень яєць при кружках „С. Г." Такі збірні вже започатковано і ці збірні співпрацюють зі збутовою кооперацією. Окремо увагу звернув референт на сільське жіноцтво, яке теж слід буде зорганізувати в рямках „С. Г."

З черги **інж. д-р М. Холевчук** предложив преліміпар буджету на 1934 р., що виказує видатки і приходи в сумі 113.926 зол., в тім 12.000 зол. на організаційний відділ. На цей рік міністерство рільництва призначило знову субвенцію в сумі 10.000 зол. На рати і відсотки в ц. р. Т-во буде потребувати 17.000 зол.

На цьому предсідник зарядив перерву, після якої збори приступили до дискусії над всіми звідомленнями і над преліміпарем буджету.

ДИСКУСІЯ.

В дискусії промовляли: Ліщак Михайло (Ділянів (філія Рогатин), Галушка Микола (філія Копов. Камінка Стр.), пос. Тершаковець (Т-во „Просвіта" ... марно), пос. Зиновій Пеленський (Т-во „Просвіта" Львів), інж. Кужей Степан (філія Бориця...), інж. агр. Гнатюк Мирослав (філія Сокаль), проф. ...щук Михайло (філія Сокаль), Островський Волод. (філія Іван (філія Самбір), ... (філія Скалат), о. ... Луцьк), інж. Андрій Чемеріс (філія ...), Орест Радзевич-Левицький Роман (філія Зборів), ... (Дністрянський (Центросоюз), Федь Стецура (... Іван Ковбасюк (Ковбубський?) Борис (філія Кременець), ... калo (Горожанна Вел.), Теслюк Ва... (Струм.).

По широкому світі.

— В Білгороді засуджено на кару смерти трьох мужчин за замах на короля Олександра в дні 22. грудня м. р.

— Дотеперішній націонал-соціялістичний орган у Берліні „Дер Ангріф", заложений і редагований Гебельсом, перестане виходити як окремий часопис і буде злучений як пополудневе видання з головним гітлерівським органом „Фелькішер Беобахтер".

— В Дісельдорфі страчено трьох комуністів, засуджених на смерть за участь в комуністичнім нападі на гітлерівську домівку в Еркраті, причому одного гітлерівця вбили.

З викладу підсекретаря „Боніфіка інтеграле" до голови уряду Мусолінія виходить, що першого березня ц. р. було зайнятих при меліораційних працях 60.865 робітників.

— Внаслідок снігової затонула біля побережжя Квантунгу рибацька фльотиля, причому близько 800 рибаків найшло смерть у хвилях.

— Німецькі націонал-соціялістичні товариства в Америці створили Союз приятелів нової Німеччини, що має на меті параліжувати бойкот німецьких товарів у Злуч. Державах.

— Уряд СРСР запропонував Латвії, Литві й Естонії продовжити на 10 літ пакт про неагресію й мирову полагоду конфліктів, які заключено з тими державами, на що вони погодилися.

— У висліді щораз кращої погоди вилетіла з Анадіру група Каманіна у 3 літаках на ріг Ванкарен, звідки до табору розбитків „Челюскіна" є всього 97 км.

— Державний трибунал Німеччини оголосив розпорядок, силою якого провідників організацій гітлерівської молоді зрівнано у правах з учителями й урядниками.

— „Таймс" пише, що Гендерсон не відложив визначеного на 10. квітня засідання розброєвої конференції в Женеві, бо має перед собою конкретне завдання пристосувати британський проєкт до домагань ріжних держав.

— До Кракова приїхав недавно арештований в Чехословаччині польський письменник Каніцький і товпи повитали його на двірці оваційно.

— Після трьох тижнів зусиль вдалося 28. ц. м. ратунковій кольонії видобути тіло останньої жертви катастрофи у Карвен Центрум, шахтяря Яворського.

В цьому місці дискусію перервано і Збори ухвалили одноголосно абсолюторію Гол. Раді і Дирекції за мин. діловий рік.

На предложення голови комісії-матки п. Г. Терлецького вибрано до Гол. Ради на місце уступаючих членів: 1) Івана Шепаровича (Коломийка), 2) проф. Павла Чайківського (Теребовля), 3) інж. Андрія Паліє (Львів), 4) Струтинську Марію (Львів), 5) Ореста Радловського (Львів), 6) дир. Юліяна Шепаровича (Львів). Заступники: Скоропада Іван (Перемишль), Мосора Володимир (Стрий). До Контрольної Комісії увійшли: Хроновят Михайло, Павлюк Іван, Еліашевський Гнат — всі зі Львова; заступники: д-р Володимир Левицький (Коломия), інж. Голод Роман (Зборів). Вибрано усіх одноголосно.

Після того промовляли ще в дискусії: Королюк Дмитро (Луччина, Волинь), інж. Петро Лех (Губичі), Осип Баран (Бережани), інж. Голод Роман (філія Зборів), інж. Білинський Богдан (Городенка), Іван Фур (Рахенів), інж. Кушей (Карлуе) та інж. Сосяк (Дрогобич).

Про всі важніші справи, заторкнені в дискусії, напишемо завтра.

Іменем Дирекції відповідав інж. д-р Е. Храплий на всі порушені в дискусії справи. Тим, що торкались буджетового преліминара, відповів коротко інж. д-р М. Холевчук.

Перед закінченням зборів голова сен. Ю. Павликовський ствердив, що в дискусії промовляло 28 осіб. Це найкращий доказ, що наша ідея здорова і жива та що праця „С.-Г." находить сильний відгук у краю. Промовець заявив, що всі фахові поради, які впали на Зборах, Рада Т-ва розгляне докладно і що з них можна буде перевести в життя, це вона буде старатись перевести. Все залежить від свідомости нашого народу і від праці нас усіх.

З черги збори приняли кілька внесків, у тому числі й резолюції посла Зип. Пеленського про ненормальне положення української кооперативно-господарської праці на північно-західних землях. Опісля промовляло що кількох учасників при внесках і запитах і на тому вичерпано порядок нарад.

Замкнув Збори в год. 6. веч. президент Юл. Павликовський, подякувавши всім учасникам і промовцям за те, що уможливили такий високий рівень Зборів і наскрізь діловий їх характер.

Арештували букмахерів.

ПАРИЖ, 29. 3. ПАТ. Арештували тут трьох букмахерів у звязку з убивством судді Пренса. Обвинувачують їх у вбивстві, крадежі й участи в злочині.

Шеф німецького штабу в Югославії.

БІЛГОРОД, 29. 3. „Време" повідомляє, що шеф штабу пробоєвих відділів мін. Рем на Великдень відвідає югославянське побережжя з кількома вищими старшинами з його штабу. Мін. Рем побуде кілька днів для відпочинку в Дубровнику.

Стежні листи за службовцями.

САРБРІКЕН, 29. 3. ПАТ. Згідно з вістками, що сюди наспіли, німецька влада розіслала стежні листи за всіми бувш. німецькими службовцями, які після того, як їх відправили зі становищ, перейшли на службу правлячої комісії басейну Сари. Всіх тих службовців обвинувачують у держ. зраді. Транспорти з майном службовців сконфіскували та не перепустили до басейну. Інтервенція правлячої комісії у нім. влади була безуспішна.

Заборонили німецькі вистави.

САРБРІКЕН, 29. 3. ПАТ. Правляча комісія Сари заборонила уладити кілька німецьких пропагандивних вистав, м. ін. п. н. „Німецький порядок у поході", мотивуючи, що всі ті вистави мають підбурюючі тенденції.

—o—

Українці у Міжнародньому Католицькому Студентському Паломництві в Римі.

РИМ. (Вл. т.). Від 29. березня до 5. квітня ц. р. перебуває у Римі з нагоди зачинення Св. Року та проголошення святим бл. Дон Боско Міжнародне Католицьке Студентське Паломництво. Одночасно відбувається черговий Конгрес Міжнародньої Федерації Католицького Студентства (Пакс Романа). Від українців беруть участь у паломництві та Конгресі о. Володимир Голинський, п. Микола Граб і п. Андрій Кішка.

Бажайте „Веселих Свят" за посередництвом „Діла".

В усіх культурних народів преса стала давно вже посередником також у чисто приватних звязках і нераз заступає безпосереднє листування. Діється це особливо при всяких святочних радісних і сумних нагодах (вінчання, смерть), зокрема при нагоді свят, які традиційно вимагають взаємних бажань. Ідучи за цим звичаєм, прийнятим у всіх великих часописах, подаємо до ласкавого відома Ш. Читачам, що „Діло" відкриває рубрику **ПРИВАТНИХ ВЕЛИКОДНИХ БАЖАНЬ**, в якій за оплатою 2.— зол. кожний може помістити бажання для своїх свояків, приятелів, знайомих і т. д. **У РОЗМІРІ ДО 15 СЛІВ.** Ці бажання помістимо у **СВЯТОЧНОМУ ЧИСЛІ**, яке вийде у пятницю рано. Зголошення найпізніше до середи, 4. квітня, год. 10 в Адміністрації.

——o——

НОВИНКИ

— **„Господарське значіння світової виставки в Шікаго".** Своїми враженнями поділяться д-р Володимир Левицький та інж. Стефанія Чижович, очевидці та співробітники Української Корпорації світової виставки в Шікаго. Відчит відбудеться в суботу, дня 31. березня ц. р. в салі української „Бесіди", в год. 18. вечором заходом кооп. „Українське Народне Мистецтво" у Львові. 1321 2—3

— **Загальні Збори Кооперативи „Український Театр"** відбудуться в суботу 31. ц. м. в год. 5. попол. у домівці Товариства, вул. Шашкевича ч. 5. партер.

— **З Українського Лікарського Товариства.** В суботу 31. ц. м. в год. 19. відбудеться в домівці Т-ва при вул. Чарнецького ч. 26. відчит д-ра Софії Парфанович: Endometriosis portionis.

— **За суспільно-господарську культуру нашої молоді.** На цю тему виголосить д-р Ілля Витанович від Професійної Порадні виклад у суботу, 31. березня ц. м. в домівці Кружка Ганни Барвінок при вул. Мохнацького ч. 12/І. Початок в год. 6. вечором.

— **Ще раз пригадуємо**, що виклад д-ра Івана Копача на тему „Клясицизм і модернізм" відбудеться в пятницю 30. березня ц. р. в год. 18. у салі Української Бесіди, вул. Рутовського 22. Виклад уладжує Т-во Письменників і Журналістів ім. Івана Франка.

— **В справі Академічних Вечорів.** Богословське Наукове Т-во повідомляє, що виклад о. проф. д-ра Конрада на тему: „Католицизм і націоналізм", назначений на день 25. березня ц. р. не відбувся з причини недуги прелегента. Виклад цей відбудеться супроти цього в дні 22. квітня ц. р. в салі „Бесіди" в год. 6. веч. Виклад о. ректора д-ра Й. Сліпого, який мав саме відбутися 22. квітня перенесено в осінній цикль згаданих викладів.

— **Про Світову Виставу в Шікаго** говоритимуть в суботу, 31. березня, в салі „Української Бесіди" у Львові д-р Володимир Левицький та інж. Стефанія Чижович. Виклад, що буде ілюстрований численними світляними образами, влаштовує кооператива „Українське Мистецтво". Початок 18. год. веч. Як очевидці шікагівської вистави прелегенти поділяться своїми враженнями про виставу взагалі та зокрема про Український Павільон. Д-р В. Левицький поінформує про те, як будувався Український Павільон, що в ньому було, як відбувся Український Тиждень та який успіх мала участь українців у виставі. Виклад інж. Ст. Чижович буде присвячений господарському значінню вистави, зокрема можливостям торговельних звязків з Америкою.

— **З відчитової салі.** В суботу, 24. березня ц. м., виголосив д-р І. Довбуш від Професійної Порадні цікавий реферат на тему: Професійне порадництво і здоровля людини. У старанно обробленому викладі референт зясував відношення лікарських наук до професійного порадництва. Представив важніші професійні недуги, задержуючись довше над професійними хоробами жінок і працівників рільництва. При рішенню про вибір звання важним моментом є оцінка людини у відношенні до характерології і підпорядкування до даного конституційного типу. Дальше зясував напрямні, якими має йти дослід і обсервація дитини від найраньших днів аж до моменту вибору звання. Докладне пізнання психофізичних прикмет дитини дасть можність скермувати її до такої професії, в якій зможе працювати з найменшим нараженням здоровля і з найбільшою користю для себе і суспільства.

— **Будують дім електричних заведень у Львові.** Управа м. Львова задумує приступити до будови великого будинку для міських електричних заведень. На виконання проекту будинку розписали конкурс і визначили три нагороди разом у сумі 7.000 зол.

—**В травні будуть черешні.** Як повідомляють із Заліщик, у звязку з ранною весною і пусканням уже квітів на овочевих деревах, заповідають, що цього року будуть уже в половині травня ц. р. перші заліщицькі черешні.

— **Справа Маньковської.** Львівський суд переів розправу проти 20-літнього Рудольфа Гринека і 23-літнього Яр. Городинчука з Левандівки, які відповідали за співучасть у вбивстві Маньковської при вул. Святохресній у Львові дня 23. січня ц. р. Як відомо, Маньковську вбив тоді сокирою її пасерб, військовий шофер Вацлав Маньковський, якого тепер досліджують у Варшаві психіятри. Гринек і Городинчук завинили в цьому вбивстві остільки, що перший з них підвів Маньковського аж під хату, де він вбив мачуху і підождав на нього, поки він вийшов після вбивства з грішми, а другий поміг йому перебратися в цивільну одежу і переховував ту, в якій він доконав злочину. Крім цього оба гуляли з Маньковським 3 дні, поки поліція їх не арештувала. На розправі підсудні признались до вини, але заявили, що про вбивство Маньковського не знали нічого, думали, що гуляють за його власні гроші і щойно на поліції почули від нього правду. Суд присудив Гринека на 1 рік, а Городинчука на 3 міс. вязниці, причому зарахував їм слідчий арешт.

— **Львівська хроніка.** Апеляційний суд затвердив присуд окружного суду, яким засуджено власничку дому сходини Лукасевичеву на рік вязниці і 500 зол. гривни. — Арештовано Макса Ляйфера, що спроневірив 1.700 зол. на шкоду кількох купців. — Арештовано трьох нотованих злодіїв із Знесіння, М. Васермана, М. Шпрінґера і Ст. Мартиняка, коли добувалися до каси фірми „Теспів" при пл. Смольки. — Львівський воєвода надав м-р фармації Войтовичеві концесію на аптику зі станицею при вул. Сапіги від ч. дому 65 до 87.

— **Краєва хроніка.** Мужчиною, якого труна знайшли в рові коло Рави Руської є безробітний фризієр зі Станиславова Лев Токер, морфініст, що пустився на волокитство. — У Вербіжі пов. Коломия згоріла наслідком підпалу загорода Гафії Ковацюк.

— **Заведення поправи в Золочеві.** Гол. вязнична влада рішила перемінити вязницю в Зол. на заведення поправи для хлопців, що є умово упослідженні або вимагають спеціяльних виховних метод.

— **Ідуть...** Литовський союз журналістів організує на запрошення совітського уряду прогульку журналістів до Росії. На чолі прогульки стоятиме дир. лит. телегр. агенції „Ельта" д-р Турдаскас.

Дописи.

СКОЛЄ.

Просвітянська анкета. Дня 28. м. м. скликав виділ Філії „Просвіти“ просвітянську анкету. Заступлених було 26 читалень на 40, присутніх 106 осіб. Делегат Головного Виділу п. М. Бриляньский вказав на головні завдання теперішньої хвилини: масове членство „Просвіти“, кольпортажа книжок, головно місячних видань, сплата залеглих вкладок та довгів, діловодство згідно з законом на друках і т. д. Урядовець філії м-р Ценко Микола здав звіт з 30 переведених люстрацій читалень та їх діловодства і подав помічення вражіння з поїздок на загальні збори. На 30 читалень 5 не проявило діяльности, члени не платять вкладок, не роблять сходин, виділи мало роблять засідань. Більшість байдужна та бракує віри, молодь мало цікавиться просвітою. А бідний повіт прокурює річно 560.000 зол. (докладно обчислено) і стільки пропиває, коли поширення книжки чи часописів річ майже неможлива. Перешкоди: 12 читалень у граничній смузі, куди староство не дає дозволу на вїзд, загальна заборона всяких імпрез, сторожа гранична унеможливлює збори. Для кращого звязку поділено повіт на 8 районів. Усі бесідники річево доказували потребу праці, організації та більшої активности.

МОНАСТИРЕЧЧИНА.

Збори Філії „Просвіти“ відбулися в Монастириськах 16. ц. м. Незвичайно приємно вражала присутність відпоручників всіх 24 читалень району, не зважаючи на будень і тяжку та далеку комунікацію. З того видно, що просвітянська справа все жива й актуальна та що наші громадяни-просвітяни розуміють вагу і значіння „Просвіти“. Збори були дуже річеві і спокійні. Головою обрано радн. Мисевича, референтами були п. Гафткович і Норберт Рибак.

Рідно-шкільна анкета. Дня 21. ц. м. відбулася в Монастириськах рідно-шкільна анкета в справі внутрішньої позички. Проводив о. Білинський, реферували пп. Михайло Чайковський і Н. Рибак. Вибрано районову комісію, ціллю якої є зорганізувати туж позичку. Після дискусії постановлено доложити всіх зусиль, щоби та позичка бодай вчасти задоволила потреби „Рідної Школи“.

Концерти у честь Шевченка. В Слобідці Горішній влаштувала 26. ц. м. читальня „Просвіти“ концерт у честь Шевченка. Широка і навіть дуже поважна програма вповні задоволила видців, що вщерть виповнили салю читальні. Хор під проводом п. Ол. Крисє, хоч співав тяжкі пісні, вивязався добре, деклямації бездоганні. — У Красієві влаштувала читальня „Просвіти“ концерт того самого дня. Реферат виголосив о. Таичин, мужеський хор під проводом п. Кухаря співав дуже гарно. — В Лядськім улаштувала читальня „Просвіти“ дня 18. ц. м. концерт. У програму входили співи, деклямації і вистава. Прикро, що місцевий священик не вважав за відповідне взяти в тому святі участь спільно з громадянами. Зате евангелицькі пастори із сусідного села були присутні, аби осьтак спекти печеню для себе.

СПОРТ.

УКРАЇНА — ГАСМОНЕЯ.

Товариські змагання відбудуться в неділю дня 1. 4. ц. р. в год. 11.30 на грищі Цитаделі. Попередять резерви в год. 9.15.

ЗАКОРДОННИЙ СПОРТ.

ВІДЕНЬ, 29. 3. ПАТ. Вчорашні змагання за мистецтво Австрії в копаному мячі принесли несподівано перемогу дружині ФАЦ, яка поборола Рапід 3:2 (6:1). Рапід упав так на друге місце в табелі мистецтв, маючи 23 пункти, перед Адмірою 24 пункти.

НІМЕЦЬ ПОБІДНИКОМ У МАРАТОНІ.

НЮЙОРК, 29. 3. ПАТ. Біля Нюйорку відбулися мистецтва Зл. Держав у маратонському бігу. Побідив американський німець Штайнер у часі ліпшому від світового рекорду 2:12:35. Найкращий досі вислід у маратоні здобув аргентинець Забаля на олімпіяді 2:31:36. Другим з черги змагуном був Поль де Бруїн у часі теж кращому від рекорду, 2:23:40. Дальші змагуни прийшли до мети в часі гіршому на 10 хвилин і більше.

—o—

ШАХИ.

З УКРАЇНСЬКОГО ШАХОВОГО ТУРНІРУ.

На засіданні дня 21. III. ц. р. принято до змагань шесту шахову дружину читальні „Просвіта“ з Левандівки. Дотепер розіграно і зверифіковано слідуючі змагання:

11. III. Воля — Робіт. Громада 4—2. 18. III. Луг Знесіння — У. Р. Ш. Г. 6—0. Луг Львів — Воля 2—4. 25. III. Просвіта — Воля 4 і пів—1 і пів. Луг Знесіння — Робіт. Громада 5—1. Луг Львів — У. Р. Ш. Г. 6—0. Після тих змагань табеля змагань представляється так: 1. Луг Знесіння доб. пункт. 11, втра. 1. 2. Воля доб. п. 9 і пів, втр. 8 і пів. 3. Луг Львів доб. п. 8, втр. 4. 4) Просвіта доб. п. 4 і пів, втр. 1 і пів. 5) Роб. Гром. доб. п. 3, втр. 9. 6) У. Р. Ш. Г. доб. п. 0, втр. 12.

Дальші змагання відбудуться в суботу 31. 3. і в неділю 1. 4. ц. р.

Р. С.

Книжка на Захід.

V-ий виказ жертводавців, що прислали книжки до фонду „Книжка на Захід“ при Т-ві „Просвіта“.

Книжок постійно бракує, бо голод на них великий. Іде вона також для еміграції в Европі, в Америці, також в Азії і Африці. Усі книжки (белетристика, історія, популярні брошури, календарі, часописи, співаники і т. д. З цих книжок комплектуються бібліотеки і висилаються куди слід, де вони можуть зробити свою національно-освідомлюючу роботу. Просимо присилати, що хто може, бо й найменша жертва може зробити велике діло. Хто не має книжок, нехай присилає грошові жертви з відповідною замітков.

Цього року відновила „Просвіта“ видавничу діяльність. Річно має вийти 12 місячних книжечок (вже 3 книжки вийшли), призначені для масового поширення. Річна передплата виносить 3.60 зол. Хто може, нехай пришле передплату і повідомить „Просвіту“, щоб належні книжки обернула на потреби фонду „Книжка на Захід“.

Не відтягайтеся від сповнення доброго національного діла.

Спис жертв на будову шпиталю

ІМ. МИТРОПОЛ. АНДЕЯ.

Виказ XL.

Зложили: 300 зол. Галицька Каса Ощадности, по 200 зол. Медична Громада як частина доходу з вечерниць і Тесп. Спілка експл. потасових сол. 185 збірка і Кургана коло львівських церков, по 50 зол. зеч. уряд Бережани, Марія Стафіняк, д-р Ю. Стафіняк і апропинятий гонорар д-ра Пеньчишина, 30 зол. збірка Дм. Герчанівський, Яхторів (Дм. Рибак, Сосенко, Ст. Рибак, Стефурак, Сухоцький, Яніщевський і Кравецький). 25 зол. Укр. Лік. Тов. замісць вінця на могилу бл. п. д-ра Е. Олексія, по 15 зол. П. С. К. Золочів, пар. ур. Бібрка і Ол. Петрик Львів, 13 зол. пар. ур. Бібрка, по 10 зол. М. Глушевський Львів, Клюб руху львівських моторових, Кооп. Хлібороб. Звенигород і А. Залужний. Золочів. 6 зол. М. Питлик Лозина, по 5 зол. М. Гвідець Любича Княз., пар. ур. Руська Рава, о. Т. Гриник, о. Калинич Добротвір і М. Бойківський Львів, 4 зол. пар. ур. Збараж (2 рази), по 2 зол. пар. ур. Солонка, м-р Лабій Ярослав і збірка Нов. Часу. По 1 зол. М. Мельник і пар. ур. Ляшки Дол.

Читайте „Діло“!

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Пятниця, 30. III. Театр нечинний.
Субота, 31. III. Театр нечинний.

Театр Ріжнородностей.

Пятниця, 30. III. Театр нечинний.
Субота, 31. III. Театр нечинний.

Кіна.

КАСІНО: „Цар царів“.

КОПЕРНИК: „Я не ангол“ (Ме Вест), від год. 3—5 „Цар царів“.

МАРУСЕНЬКА: „Цар царів“.

ПАСАЖ: „Св. Францісок із Асізі“, „Католицький вїзд у Відні“.

Закордонне радіо.

Пятниця, 30. березня 1934.

Відень (506,8) 20·15 „Христос на Оливній горі“ ораторія Бетовена, **Братислава** (298,8) 20·05 Спів, **Кошиці** (269,5) 16·15 Фортепян, **Прага** (470,2) 17·00 Концерт квартету Ондрічека, 20·05 Великодні пісні (хор), **Париж** (1796) 21·45 Симф. концерт, **Білгород** (437,3) 20·00 „Парсіфаль“ оп. Вагнера, **Берлін** (356,7) 18·00 Бахові твори, **Кенігсвустергавзен** (1571) 11·30 Давня скрипкова музика, **Ляйпціг** (382,2) 19·00 „Місса Солемніс“ Бетовена, **Стокгольм** (435,4) 20·00 „Стабат Матер“ ор. Перголезія на соль. голоси, жін. хор і орх., **Будапешт** (550,5) 12·50 Концерт, 19·05 Спів, **Міляно** (368,6) 20·40 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 13·00 Концерт, 20·45 Інстр.-вок. концерт.

Субота, 31. березня 1934.

Відень (506,8) 12·00 Симф. музика, 17·55 „Парсіфаль“ оп. Вагнера, **Братислава** (298,8) 12·35 Концерт, **Прага** (470,2) 19·40 „Під яблунею“ др. легенда Заера, муз. Сука, **Париж** (1796) 21·00 „Мадам Хрізантем“ оп. Месажера, **Білгород** (437,3) 17·00 Оп. арії, 20·00 Веселий нар. вечір, **Любляна** (569,3) 20·00 Великодні пісні, **Берлін** (356,7) 16·00 Концерт військ. оркестри, 20·10 Концерт рел. музики, **Кенігсвустергавзен** (1571) 11·40 Пісні, **Лянгенберг** (455,9) 17·15 Весняні пісні в виконанні діточого хору, **Мінхен** (405,4) 17·50 Нар. музика, **Мілякер** (522,6) 18·00 Два фортепяни, **Москва** (360,6) 17·25 „Князь Ігор“ оп. Бородіна, **Беромінстер** (539,6) 19·55 „Ловці жемчугів“ оп. Бізета, **Будапешт** (550,5) 19·00 Концерт, 20·15 Спів, **Міляно** (368,6) 17·10 Танкова музика, 20·40 Оперетка, **Рим** (420,8) 13·00 Концерт, 21·00 Опера.

Львівське радіо.

Пятниця, 30. березня 1934.

7·00—8·00 Ранішня авдиція, 12·05, 12·33 Реліг. музика з гр. плит, 15·25, 15·40 Грам. плита, 15·30 Господарські вістки, 15·50 „Смерть Ісуса“, 16·10 Реліг. музика, спів, 16·40 Серед книжок, 16·55 Концерт орхестри, 17·35 Реліг. співи (хор), 17·50 Наука стенографії, 18·00 Відчит: „Христові страсти в мистецтві“, 18·20 Бахові твори (гр. плити), 19·00 Відчит: „Вгадай Ісусе, хто тебе бє?“, 19·12 Всячина, 19·25 Фейлетон, 19·40 Спортові вістки, 19·43 Сніговий комунікат, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Рел. авдиція (музика, спів), фейл. „Роздумування в Вел. Пятницю“, 22·00 Авд.: „Св. Францісок із Асізі“, 22·40 Поважна музика з гр. плит.

Субота, 31. березня 1934.

7·00—8·00 Ранішня авдиція, 12·05, 12·36 Ваґнерові твори (з грам. плит), 15·25, 15·55, 16·55, 19·47 Гр. плита, 15·30 Господарські вістки, 16·00 Авд. для хорих, концерт, 16·40 Лекція фр. мови, 17·00 Концерт (скрипка, альтівка, віольончеля), 19·20 Поважні плити, 19·40, 19·43 Спортові вістки, 19·45 Техн. скринька, 19·55, 21·15 Сільва реґум, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Концерт симф. орхестри, 21·00 „Вечірня розмова“ 21·20 Концерт (музика, спів), 22·00 „Христове воскресення — найбільша радість“. 22·30 Сальонова музика з плит.

БІРЖА.

ГРОШІ.

У Львові долар у приватних оборотах 5·28 зол.

Золото: Доляри 8·98—9·02, Франки фр. 35·30—35·70, Дукати 83·50—84·00, Корони 375·0—37·80. Рублі 46·50—47·00.

Срібло: Корони 0·30, Фльорени 0·75, Рублі 1·25.

На сьогоднішній варшавській біржі нотовано такі курси: Льондон 27·17, Париж 34·94, Берлін 210·65, Ціріх 171·47, Амстердам 357·50, Прага 22·02, Міляно 45·67, Бельгія 24·60—24·70, Відень 97 $\frac{1}{2}$ — 98 $\frac{1}{2}$, Румунія 43—44 (за 1.000), Данціг 1·70—1·71, Нюйорк кабель 5·31, Нюйорк чеки 5·30.

ЗБІЖЕ.

	від	до
Ціни пар. Підволочиська		
Жито одноціле	13·75	14·—
Ціни парітас Львів	від	до
Пшениця двірська	20·50	20·75

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 29. III. масло 3·30, молоко —·18, сметана —·80, яйця 2·70.

Тенденція на масло, молоко, сметану і яйця сильна.

Маслосоюз повідомляє, що в тижні від 26. III. до 31. III. 1934 платить своїм доставцям за 1. кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові (вул. Б. Ґловацького 23):

	I. кл.	II. кл.
Кури	1·00	0·60
Качки	1·20	0·60
Індики	1·40	0·80

Пантарки за штуку 2·25 зол.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів, Ринок 10.